

Z nového
LaborARTória
padá ľuďom...

str. 7

Rodina
v parku

Jozef Lučenič si
splnil sen a dojazd
Petra Sagana si...

str. 8

Spišský

PATRIOT

NOVINY PRE NOVOVEŠŤANOV TELOM AJ DUŠOU

| september (1) 2018

1968: AKO KAIN POMOHOL BRATOVĽI ÁBELOVI

V biblickom príbehu Kain svojho brata zabil. Naši vraj bratia Rusi (plus vojaci ďalších 4 armád Varšavskej zmluvy) u nás zabilí rodiacu sa demokraciu. 21. august 1968 priniesol do svetových dejín udalosť, ktorá nemá obdobu.

500 tisíc vojakov (rovnaký počet ako pri napadnutí Poľska na začiatku 2. svetovej vojny) nerešpektujú hranice a suverenitu nášho štátu, vtrhlo a obsadilo Československo. Po ceste

strieľali a zabíjali nevinných ľudí, pretože im povedali, že je to v záujme veľkého Ruského národa a ten má právo budovať socializmus u svojich malých susedov spôsobom, akým sa

rozhodne. Tak typické pre národ, ktorý preskočil z feudalizmu do socializmu. Jeho ľudia tak nepocítili ani len závan slobody a boli naučení iba slepo poslúchať akékoľvek príkazy, bez

štipky dôstojnosti, sebaúcty a rozmyšľania. Nevoľníci v uniformách s červenými hviezdami prišli násilím udržať chorú ideológiu. Pripomínali

pokračovanie na str. 3

TOTO DOKÁŽEME UROBIŤ

Nepoviem nič nové, keď zopakujem, že dom je potrebné stavať od základov. Pri skutočnom dome sa to ani inak nedá. Ale fiktívnu stavbu vzťahu politika, či úradníka s občanmi niektorí stavajú bez dodržiavania starých, dobrých a overených stavbárskych pravidiel. Dobré viem, že základom poctivého vzťahu politik-občan musí byť dôvera. Rovnako viem, že spoločnosť veľká politika rozdelila na dva nezmieriteľné tábory. A hoci do jedného z nich patrí politiky

aj ja, urobím všetko preto, aby som ukázal aj ľuďom s iným politickým zmýšľaním, že to najpodstatnejšie

„Občan musí byť „TOP Klient“. Musí odchádzať z úradu s pocitom, že úrad je tu pre neho.“

máme spoločné. Snahu žiť čo najlepšie. Bezpečne a v čistom prostredí. S dostatkom slušných pracovných možností, ale aj alternatív na pasív-

ny, či aktívny oddych. Tento spoločný záujem by mal skryť stranické tričká. A dostávam sa späť k spomínaným základom spoločných vzťahov medzi ľuďmi. Tými, ktorí odvádzajú dane a tými, ktoré z tých daní a vďaka dôvere voličov budú Spišskú Novú Ves viesť a riadiť. Stavbári na základy používajú betón. Ja za takéto betón v živote mesta považujem dôveru. A tú si môžeme získať iba ústretovosťou, ochotou pomáhať, otvorenosťou a transparentnosťou. Od primátora až

pokračovanie na str. 3

editoriál

Nedávno som si spomenul na dobu, keď som s našim čítaním čítal romány Georgea Orwella. Boli to 80-te roky minulého storočia. Naša spoločnosť, pod vedením Komunistickej strany kráčala smelo ku svojmu koncu. Desiatky rokov predtým o tom pán Orwell presne popísal napr. vo svojej knihe Farma zvierat. Na nej vládli svine využívajúce psov nad stádom oviec. Jedna z nezabudnuteľných viet znela: „Všetky zvieratá sú si rovné, ale niektoré sú si rovnejšie.“ Áno, presne tak fungovala naša spoločnosť v časech budovania socializmu. A presne toto mala definitívne zlikvidovať Nežná revolúcia v roku 1989. Čím dlhšie ale budujeme sociálny štát pod vedením strany Smer-SD, tým intenzívnejšie si uvedomujem ako sa rovnosť všetkých ľudí stáva iba virtuálnym heslom vládnucich politikov. Zvýhodňovanie ľudí, ktorí sú členmi tej správnej strany je očividné aj v našom meste. Stačí si pozrieť menoslov riaditeľov verejných úradov a inštitúcií a ich politické pozadie. Okamžite nadobudnete pocit, že tí najlepší a najschopnejší ľudia sú členmi alebo prívržencami strany Róberta Fica. My ostatní sme si rovní, oni sú si rovnejší. Za posledných 12 rokov sa do našej spoločnosti nenápadne vplazil, ako had, duch socializmu. Prekvitajú firmy, ktoré s tou správnou stranou spolupracujú a pravidelne jej kampaň financujú. Vedia si spočítať, že sa im to v zakázkach bohato vráti. Príkladov papalášskeho správania sa úradníkov v našom meste by som vedel ponúknuť nepočítane. Spomeniem aspoň ten posledný, pri ktorom som si opäť spomenul na múdreho pána Orwella. Mesto sa rozhodlo prediť asi 1700 metrov štvorcových pozemkov. Pod jednou lesnou chatou a v jej okolí. Požiadala o to vlastníčka chaty. Ceny pri takýchto predajoch stanovujú obvykle využívaní odhadcovia. Tentokrát mesto vybralo niekoho nového. Ten sa rozhodol, že cena za 1 štvorák týchto pozemkov je približne 1 euro. Od ľudí z oblasti realít sme zistili, že obvyklá cena je asi trikrát vyššia. Ozval sa nám dokonca pán, ktorý chcel podobným spôsobom odkúpiť podobné pozemky a mesto ich cenu pred predajom zdvojnásobilo. To sa určite nestane pri predaji pozemkov pri Hnilci. Prečo? Pretože ich kupuje pani zástupkyňa primátora. A tá vie, ako zarabať veľa a nakupovať lacno. Najmä ak kupuje alebo prenájom od mesta, pre ktoré pracuje. Ukázala to už pri nájme poľovného revíru pre združenie, ktorého je členkou. Ak sa nájde niekto, kto verí, že rovnaké možnosti, ako ona, má každý občan Spišskej Novej Vsi, bude to určite niekto s mimoriadnymi schopnosťami vnímať svet iný, než v skutočnosti je.

-leb-

KANDIDÁTI NA POSLANCOV DO MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Peter Bednár

Známa tvár z televíznej obrazovky. Absolvent žurnalistiky na Univerzite Komenského v Bratislave dlhé roky pracoval ako redaktor a PR manažér Televízie Markíza. Magnetizmus rodného mesta bol ale taký silný, že sa sem vrátil. S množstvom skúseností, ktoré by chcel využiť v prospech Spišskej Novej Vsi. Vysvetľuje:

„S vierou v slušný život som sa rozhodol vrátiť sa a žiť opäť v Spišskej Novej Vsi. V meste s bohatou históriou, krásnym okolím a obrovským potenciálom. Ten potenciál je ale potrebné využiť. A v mnohých situáciách mám pocit, že sa nevyužíva a nehľadí na prospech občanov, ale prospech osobný.“

„Najdôležitejšie je zachovať si tvár. Nezahľadiet sa v prípadnej funkcii na seba, ale hľadiet v prvom rade na ľudí.“

Peter dobre vie, že najlepšou cestou, ako ovplyvniť dianie na regionálnej úrovni, je aktívne vstúpiť do verejného života. Stať sa poslancom. Hovorí: „Byť poslancom mestského zastupiteľstva znamená v prvom rade slúžiť občanom. Mohol by som písať o budovaní rekreačných a oddychových zón v rôznych častiach mesta, nových športoviskách, oprave komunikácií, výstavbe nájomných bytov pre mladých, to by mali byť samozrejmi prioritami kohokoľvek, kto sa o hlas ľudu vo voľbách uchádza. Chcem pridať aj rozvoj cestovného ruchu. Sám som naše mesto a región prezentoval v zahraničí. Chodievam po svete s otvorenými očami a vidím, kde máme medzery a kde zaostávame. Mal som možnosť spoznať aj spôsoby, ako veci posunúť vpred. Rád by som ich uplatnil aj vo svojom rodnom meste“. Kritizovať politikov nechce. To pre neho nie je cesta. Na druhej strane sa ale nesnaží alibisticky si zakrývať oči pred tým, čo sa mu nepáči. „V posledných mesiacoch prebieha rozsiahla rekonštrukcia komunikácií v meste. Je to super. Načasovanie prác na predvolebné obdobie je ale amatérske a takéto získavanie voličov pred voľbami dnes už zastarané. Dôsledkom je, že obyvatelia celého mesta majú neprijemný život naraz. Navyše niektoré rekonštrukčné práce trvajú neúmerne dlho. A tak sa stane, že Strojnícka ulica na sídlisku Západ sa prerába už tri mesiace a často je pri prácach vidieť jedného či dvoch pracovníkov. Ako človek pôsobiaci v najvyššej futbalovej súťaži na Slovensku, som smutný pri pohľade na stav športu. Hokejisti sa boria s existenčnými problémami, futbalisti vypadli z druhej najvyššej futbalovej ligy a trápia sa v tretej lige. Extraligoví basketbalisti taktiež bojujú s finančnými problémami. Nakolko sa pohybujem v oblasti vrcholového športu, stretávam sa s rôznymi modelmi financovania klubov na Slovensku. Jedno je isté - bez podpory samosprávy sa dnes šport na vyššej úrovni robiť nedá. Samozrejme je potrebné kluby správne a hospodárne manažovať.“ Peter Bednár je moderný a cieľavedomý mladý muž, ktorý už v živote niečo dokázal. Mal možnosť stretnúť sa aj s vrcholovou politikou a je z nej rozčarovaný. Na regionálnej úrovni chce dokázať že je možné robiť politiku aj čistým štítom. „Najdôležitejšie je zachovať si tvár. Nezahľadiet sa v prípadnej funkcii na seba, ale hľadiet v prvom rade na ľudí. Nehospodáriť s majetkom nás všetkých ľahostajne, ale hospodáriť s ním s ešte väčšou zodpovednosťou, ako s majetkom vlastným. Pokúsiť sa o to, aby bola samospráva pre občana službou. Pokúsiť sa o to, aby občan nemal pocit, že keď niekoho niekde nepozná, nič nevybaví a nikam sa nedostane. Nech sme si všetci rovní a nech slušne žijeme všetci, nielen „NÁŠ ČLOVEK!“

Tomáš Cehlár

Moderný mladý muž. Vyštudoval manažment na Univerzite Komenského v Bratislave a v tejto profesnej oblasti sa pohybuje dodnes. S výnimkou 12 rokov žije v Spišskej Novej Vsi. Ten tucet rokov pracoval ako marketingový manažér Spoločnosti priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar v Bratislave.

„Po 12 rokoch života v Bratislave som sa už s mojou rodinou vrátil naspäť do našej rodnej Spišskej Novej Vsi. Viacerí sa nám čudovali, prečo sa vraciame späť, no my sme v tom mali jasno. Je to naše rodné mesto, máme tu naše rodiny a po nazbieraní skúseností by sme chceli pomôcť pri jeho rozvoji.“

„Vidím v našom meste v každej oblasti veľký potenciál na rozvoj a preto by som chcel byť jeho súčasťou.“

Svoj zmysel pre česť, slušnosť, ale aj aktívny prístup potvrdil ako spoluorganizátor pochodov občanov po vražde novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice. Tak ako chce slušné Slovensko, chce aj slušnú a rozvíjajúcu sa Spišskú Novú Ves.

„Prečo idem do komunálnej politiky? Naši poslanci a vôbec, aj zamestnanci mestského úradu majú obrovskú moc. Moc urobiť náš život krajším. Vedia ovplyvniť ako naše mesto vyzereá, ako funguje, ako sa v našom meste žije, pracuje, oddychuje, športuje, vychováva deti a podobne. Vidím v našom meste v každej oblasti veľký potenciál na rozvoj a preto by som chcel byť jeho súčasťou.“ Tomáš vníma skutočnosť, že v uplynulých rokoch sa veľa mladých Novovešťanov vybralo študovať, alebo pracovať do iných miest, či zahraničia a domov sa už nevrátili. Úplne zastaviť tento trend je asi nemožné, ale vyľudňovaniu mesta sa dá zabrániť.

„Mám nádej, pretože veľa Spišiakov sa už dnes vrátilo naspäť domov alebo to minimálne plánujú. A ja chcem pre nich a pre všetkých nás vytvoriť z nášho mesta nie len pekné miesto, ale hlavne funkčné, zelené a moderné mesto hodné 21. storočia. Poviem to tak trochu obrazne: neopravujeme len staré cesty, ale budujeme nové.“

Tomáš Cehlár už 3 roky úspešne organizuje projekt Umenie v parku, ktorý prináša do centra mesta, medzi bežných ľudí umelecké diela domácich neprofesionálnych autorov. Vo svojej práci pripravuje možnosti nového bývania pre ľudí v Spišskej Novej Vsi. Vie, že ako poslanec mestského zastupiteľstva by mal šancu pre ďalšie aktivity oveľa väčšiu. Taktiež sa stal minulý rok členom rady školy na ZŠ Stolárska na Západe 1, kde sa aktívne snaží túto škôlku rozvíjať.

„Snažím sa žiť podľa hesla: Konaj dobro a dobro sa ti vráti. Moja dlhoročná práca v „neziskovke“, kde musíte robiť veci častokrát s nulovým rozpočtom ma naučila veľa, no jedno podstatné: Všetko sa dá a všetko je možné aj keby bolo treba cez Dunaj preplávať. Tak sme si to vždy hovorili. Som nominantom strany Oľano a súčasťou širokej pravicovej koalície. Naším spoločným cieľom je moderné, transparentné a otvorené mesto, z ktorého síce budú vždy mladí za vzdelaním a skúsenosťami do sveta odchádzať, no po ich získaní sa sem budú mnohí z nich chcieť aj vrátiť.“

Igor Geletka

45-ročný Novovešťan. Je absolventom dvoch košických univerzít - Technickej (odbor elektroenergetika) a Univerzity P. J. Šafárika (Právnická fakulta). Pracuje vo fachu, ako energetik a stavbyvedúci. Ako poslanec Mestského zastupiteľstva v Spišskej Novej Vsi pracuje aj v súčasnom volebnom období. A rád by v tejto práci pokračoval aj naďalej. Určite preto môže čerpať zo skúseností, ktoré zbiera už roky.

„Verejný funkcionár ale má byť nielen odborník, ale aj človek s vysokými morálnymi hodnotami a empatiou, schopnosťou pochopiť starosti i radosti občanov mesta.“

„Pracoval som v dvoch mestských výboroch - sídlisko Tarča a staré mesto Juh. Spoznával som do detailu problémy ich obyvateľov a snažil sa hľadať spôsoby a cesty, ako ich riešiť. To sa mi zapáčilo. Rovnako mám možnosť pomáhať ľuďom ako člen komisií komunálneho rozvoja, školstva, vzdelávania, mládeže športu a kultúry. V nich riešime konkrétne požiadavky ľudí a máme možnosť aj sami navrhovať vylepšenia fungovania chodu mesta v týchto oblastiach. Spoznávať potreby ľudí mi pomáha aj členstvo v Komise pre posudzovanie žiadostí a poskytnutie dotácií. Viem, že sme neuspokojili úplne všetkých, ale som presvedčený, že našu pomoc pocítili stovky, možno aj tisíce Novovešťanov.“ O tieto skúsenosti bohatší, je Igor Geletka pripravený pokračovať v poslanskej práci. Cíti, že má pre ňu v sebe potrebnú zmes nadšenia a skúseností. Hovorí, že cieľom je cez individuálne pomoci napomôcť k napredovaniu celého mesta. „Rešpektujem, že Spišská Nová Ves nie je v súčasnosti najdynamickejšie sa rozvíjajúcim mestom na východe Slovenska. Nepomohlo nám ani to, že diaľnica D1 nás obišla a sľubovaný diaľničný privádzač zostal iba nesplneným sľubom. Ale nebolo by správne v tejto situácii hľadať výhovorky a obvinenia, namiesto hľadania spôsobov, ako z nej niečo vyťažiť aj v náš prospech. Musíme mestám ako Poprad, Prešov, či Košice ponúknuť spoluprácu pre zámery a projekty väčšieho rozsahu. Tiež môže vzhľadom na svoju polohu zohrávať dobrú úlohu v spolupráci regiónov Tatry, Liptov, Spiš, Gemer, Šariš.“

Igor Geletka nepodlieha ilúzii, že sa rozumie všetkému. Chce svoje vedomosti a skúsenosti využívať pre rozvoj mesta najmä v oblastiach, v ktorých má nepopierateľné odborné schopnosti. „Spolu s kolegami sa usilujeme o objektívnu a spravodlivú realizáciu a financovanie projektov pre potreby mestských častí, či už sú to chodníky, cesty, zelené plochy, doprava, osvetlenie a celková vybavenosť. Pri týchto všetkých potrebných témach sa najviac angažujem v technickej oblasti, ktorá mi je najbližšia, a v ktorej mám najväčšie skúsenosti.“ Verejný funkcionár ale má byť nielen odborník, ale aj človek s vysokými morálnymi hodnotami a empatiou, schopnosťou pochopiť starosti i radosti občanov mesta. A ako dodáva Igor Geletka, mal by byť aj realistou. „Dôležitá vlastnosť verejného pracovníka musí byť zodpovednosť a otvorenosť. Mal by mesto prikrývať iba takou perinou, na akú má, aby ho zbytočne nazadlžoval. Musí myslieť aj na budúce generácie občanov mesta. Nehovorím o prehnatom šetrení, ale o aktívnom získavaní financií z eurofondov i ďalších vonkajších zdrojov. Financovať samosprávu nie prostredníctvom úverov ale vďaka dobrým projektom. Najmä ich prípravu musí me v novom volebnom období reštartovať a priložiť ruku k tejto práci chcem aj ja.“

10. NOVEMBER 2018

VOLBY DO ORGÁNOV SAMOSPRÁVY OBCÍ

šuška

Tí najlepšie informovaní a vizionári v Spišskej Novej Vsi asi vedia viac než my ostatní. Pravdepodobne ľudskú rasu Homo Novovešťanus čakajú výrazné zmeny. Špeciálne jeho zmysly. Úplne presne, jeho zrak. Pravdepodobne sa v našom meste začnú rodiť deti s nočným videním, alebo s nejakými echolokátormi, umožňujúcimi orientáciu aj v úplnej tme. Zatiaľ nevieme, akým spôsobom sa to podarí dosiahnuť. Genetickou špekuláciou alebo prenatálnou transplantáciou? V každom prípade by to mal byť revolučný krok a nečakaná antropologická úchylka. A čo ma vedie k tejto špekulácii? Večerná prechádzka. Ako starší druh Novovešťana registrujem, že v uliciach je večer oveľa viac tmy ako v minulosti. Odvtedy, kedy dalo mesto za desiatky

miliónov zrekonštruovať verejné osvetlenie. Mám podozrenie, že niektorí si už nočné videnie, alebo sonary nechali implantovať. Ako inak by mohli tvrdiť, že svetelné podmienky v nočnej dobe sú dnes lepšie než v minulosti? A možno bola tá rekonštrukcia taká drahá, pretože jej súčasťou bolo aj financovanie tak trochu franksteinského výskumu v oblasti nočného videnia.

Ak bude všetko tak, ako predpokladá táto konšpiračná teória získa Spišská Nová Ves ďalšie prvenstvo. Ako prvá zaviedla verejné osvetlenie a možno ako prvá ho aj zruší. Veď už nebude potrebné. Nová generácia obyvateľov mesta sa možno dokáže orientovať v noci aj bez svetla.

-leb-

Toto dokážeme urobiť...

► dokončenie zo str. 1

po posledného pracovníka Mestského úradu. Práve fungovanie tohoto úradu chcem čiastočne zmeniť. Takmer každý z nás tam bol niečo vybavovať. Ale nie všetci odtiaľ odchádzajú spokojní. Uvediem pár príkladov. Každý, kto staval vie, že nie je jednoduché prejsť celým stavebným konaním. Žiadosť o jednoduché – bežné veci sú niekedy posúvané do „nekonečna“ a čaká sa či sa „to“ nevybaví samo. Zavedené postupy vybavovania sú často zdĺhavé a pre občana zbytočne komplikované.

Štruktúru úradu a systém práce bol nastavený niekedy pred 20 rokmi. Ale doba sa zmenila. Prišli nové technológie. Všetko sa zrýchlilo, a aj zjednodušilo. Všetko okolo nás sa posunulo, len ten úrad...

Treba zmeniť fungovanie úradu. Netreba vymýšľať nič výnimočné, len sa pozrieť ako to funguje inde. V iných mestách, iných krajinách.

Občan musí byť „TOP Klient“. Musí odchádzať z úradu s pocitom, že úrad je tu pre neho. Že úradník nemá inú úlohu len poskytnúť mu tie najlepšie služby. Funguje to v iných mestách, bude to fungovať aj u nás.

Som presvedčený, že 80-90% úradníkov nebude mať problém so zmenou filozofie. Je množstvo úradníkov, ktorí sa na tú zmenu tešia a priam si ju žiadajú.

Chcel by som, aby úrad bol voči občanom maximálne ústretový. Aby sa výrazne zjednodušili potrebné úkony. Na druhej strane musia byť nekompromisní voči tým, ktorí si neplnia svoje povinnosti.

Nebude treba „známostí“ na skoršie vybavenie, lebo to bude štandardom. Ale nepomôžu „známosti“ ani pri vybavovaní porušení pravidiel.

Ak chceme niečo v meste zmeniť, musíme začať Mestským úradom. Rastó Javorský

1968: Ako Kain pomohol...

► dokončenie zo str. 1

lekára, ktorý uzdravujúcemu sa pacientovi násilím naočkuje do tela dávku škodlivých mikróbov a baktérií. Ešte dnes si 44% Rusov myslí, že ich okupácia Československa bola správna a mali na ňu plné právo. Ak na našej planéte žijú mimozemšťania, tak určite v Rusku.

Aký prívlastok na udalosti pred 50 rokov je ten najsprávnejší? Svinstvo, nekonečná drzosť, hanebnosť, zvrátenosť, či chladnokrvné vraždenie? Ani všetky dohromady neopíšu dostatočne to, čo si naši údajní bratia vtedy dovolili.

Rakovinu, menom socializmus sovietskeho typu, sme nakoniec o 21 rokov dokázali poraziť. Jej metastázy ešte ničia ľudské životy v Severnej Kórei, Bielorusku, či vo Venezuele. Pri jeho nezmyselnej záchrane ešte zahynú tisíce ľudí. K nám už, snáď, ale nikto nikdy nepríde zavádzať ideológiu s pomocou tankov. Objavujú sa iné, nové hrozby, ale to nie je téma spomienky na 21. august 1968.

A na záver ešte jeden postreh. Človek, ktorý bol v novembri 1989 aktívnym členom Komunistickej strany Československa a jej perspektívnym kádom, nielenže akoby súhlasil s okupáciou Československa v roku 1968, ale svojím postojom ju schvaľoval. Je nesmierne trápne, že takýchto ľudí nájdeme aj na našej súčasnej politickej scéne. Na čele s Róbertom Ficom. A to je vo svetle spomienok na 50 rokov staré udalosti smutné a ťažko pochopiteľné.

-leb-

foto: Múzeum

RUMIT SLOVAKIA
spol. s r.o.

**VÝPREDAJ
SKLADOVÝCH ZÁSOB**

VODA

KÚRENIE

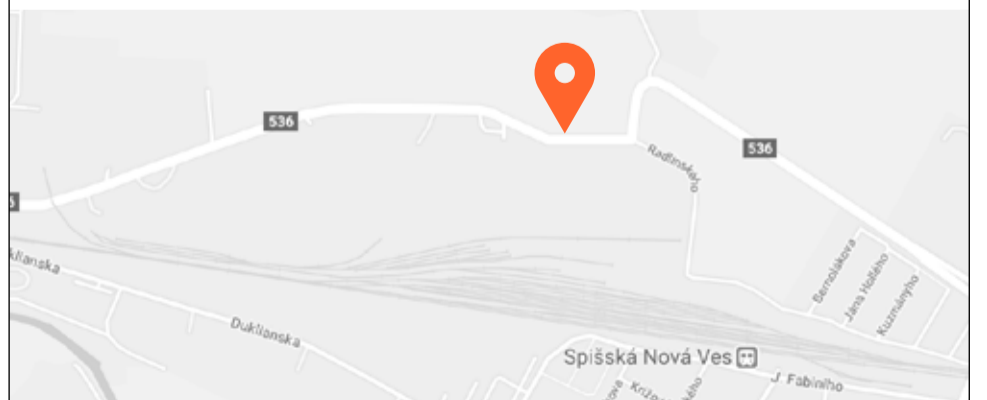
PLYN

01. september - 31. október

RUMIT SLOVAKIA, spol. s r.o.

Radlinského 17

052 01 Spišská Nová Ves

053 / 44 10 504, 0905 384 358

predaj@rumit.sk

www.rumit.sk

fotoreportáž:

ŽIVÉ SOCHY

HREBENDOVKA Č. 5

ČERVENÝ KLÁŠTOR - SPIŠ. STARÁ VES - SPIŠSKÉ HANUŠOVCE - VEĽKÁ FRANKOVÁ - MALÁ FRANKOVÁ - MAGURKA - ŽDIAR - MONKOVA DOLINA - KOPSKÉ SEDLO - POD MURÁŇOM - TATRANSKÁ JAVORINA

Nakoniec bolo všetko inak. A zariadili to Železnice slovenskej republiky, lebo niektoré ich humoresky sú naozaj nenapodobiteľné. Napríklad, keď rýchlik Sedita z Košíc mešká 60 minút. Hoc mu cesta do Spišskej Novej Vsi trvá o 4 minúty menej. (Asi ukradli lokomotívu).

A le poďme pekne po poriadku. Na trasu som vyrazil z Červeného Kláštora a až do Spišskej Starej Vsi mi spoločníka robila typická ranná jesenná hmla. Z ľavej strany asfaltky sa na mňa cez biely opar pozerali osamelé stromy na lúkach, sprava som len počul hučiaci Dunajec a na prístaviskách trčali k nebu prsty štíhlych pltníckych skladačiek. V Spišskej Starej Vsi sa ukázalo slnko, začalo piecť a tak som sa presunul do tieňa typických starých gotických domov, čo po dĺžke lemovali námestie. Pretiahnuté, ako u nás, ibaže v smere sever-juh. A len tak mimochodom, hoc sa toto tretie najmenšie mestečko na Slovensku volá Stará Ves, je rokom založenia mladšie ako to naše, s prívlastkom Nová. Celá cesta až do Spišských Hanušoviec vlastne vedie širokým údolím a je lemovaná novostavbami rodinných domov, ktoré svedčia o tom, že ľudia sa tu, na sever Spiša nemajú zle, skôr naopak. Lesnícka činnosť a cestovný ruch

opustil hlavný cestný ťah, vydal sa do kopcov, lebo mojou prvou oddychovou zastávkou bola malebná dedinka, posadená v lone hôr, na dostrel od Belianskych Tatier.

Na druhý deň som sa skoro ráno z Veľkej Frankovej vydal juhozápadným smerom v sprievode kráv a pastiera, ktorý za nimi s bičom v ruke „frčal“ na bicykli (a vždy po kvalitnej asfaltovej ceste), už červenou turistickou značkou, do ďalšej Frankovej, tentokrát Malej. Počtom obyvateľov určite menšej, ako v dedine predtým, ale dlhočiznou dĺžkou ma táto rázovitá obec prekvapila. A nielen tým. Malá Franková je veľmi peknou výstavnou zamagurskou dedinkou s typickou architektúrou a možno ju lyžiari poznajú, lebo sa ňou ide do Ski Bachledovka. Kdesi v druhej polovici dediny je orientačný stĺp, na ktorom vás červená turistická značka vysiela cez hrebeň kopca do Ždiaru a vraj za dve hodiny. Cesta sa ku koncu dediny skrúti doprava a cez serpentíny sa za krátko dostanete vysoko nad obec a po lúkach pokračuje ďalej západným smerom k lesu. Cestu lemujú modré kvety horcov, čo nasvedčuje tomu, že jeseň (hoc je ešte len polovica augusta) je už za dverami a celý tohoročný čas je posunutý najmenej o tri týždne dopredu. Nekonečným prechodom po rozrytej lesnej ceste, ktorá miestami pripomína rozbahnené ležoviská pre hrochov, sa na vrchole dostanete až k orientačnému stĺpu Magurka, kde sa ďalej pokračuje do ľava, dole k Ždiaru. Zablatený až po uši zostupujem ešte vždy lesom až na lúky, kde sa otvárajú prvé pohľady, najprv na končiare Belianskych Tatier a o chvíľu na to, aj na prekrásnu, natiahnutu zamagurskú obec, Ždiar. A tu, pri rekreačnom stredisku Tatra končí druhý deň môjho prechodu zaujímavou krajinou Spiša- Zamagurím. Len podotýkam, že turistika z Veľkej Frankovej do Ždiaru je prefektne značená, za dve a pol hodiny to

Spišská Stará Ves.

okolo Dunajca prinášajú do tejto oblasti peniaze. Tento bonus je ešte umocnený cez Európsku úniu projektom Interreg, cezhraničnou spolupracou Slovenska a Poľska, čo sa ukazuje najmä na cestách, ktoré sú, aj do „zapadnutých“ dediniek, v perfektnom stave. V Hanušovciach som odbočil vpravo,

Turistická cesta na Magurke.

Zo sedla nad veľkou Frankovou.

Typická zamagurská architektúra.

zvládne len rýchlik a to, čo tu vyviedli lesníci so svojou ťažkou technikou naozaj nepatrí do mapy turistických (a navyše aj cykloturistických) trás. Na tretí deň som sa chystal prejsť cez Kopské sedlo do Tatranskej Javoriny, ale keď som o piatej ráno stepoval na stanici a ozvalo sa obľúbené „Upozornenie na meškanie vlaku“, bola mi moja logistika spojov do Popradu a následne do Ždiaru už iba akurát na dve veci. A tak si tú trasu budem musieť pripojiť ku svojmu prechodu Vysokými Tatrami na budúce.

Michal Buza st.

FAKTY Z TRASY Č. 5:

spolu prejdených kilometrov: **32**
 najnižší bod: **Červený Kláštor, 462 mnm**
 najvyšší bod: **Magurka, 1162 mnm**
 čistý čas prechodu: **6 hod.**
 priemerná rýchlosť: **5,3 km/hod.**

Ždiar.

pozvánka na kultúru: BOL SOM PRI TOM

S istou dávkou nostalgie v duši, srdci, ale hlavne v hlave môžem skonštatovať, že **SOM BOL PRI TOM**. Bol som pri tom, ako malý chlapec, keď sa v Novej, v päťdesiatom siedmom, zakladalo profesionálne krajské divadlo, už ako mladý muž som pred budovu pošty v šesťdesiatom ôsmom zažil príchod okupačných vojsk a dlhé roky som chodieval do kníhkupectva na Letušnej ulici, kde, kráľovstvu kníh na policiach, múdro vládol starý pán Ferenc.

Začnem teda v SPIŠSKOM DIVADLE. Už aj preto, lebo tá fascinácia umením, zvaným divadlo ma drží dodnes, ale najmä preto, lebo tu v septembri začína (po typických divadelných vakáciách) ďalšia sezóna. Po známych štrápáciach, súvisiacich s vytopením divadelných priestorov konštatovali na prevádzke, že divadelná sezóna 2018- 19 už bude prebiehať v temer normálnom režime, to znamená, že predstavenia sa odohrajú, na nám známom javisku, v budove Reduty. Sezónu netradične otvorí Divadlo Štúdio tanca z Banskej Bystrice 5. septembra so svojou produkciou Ghost. O týždeň na to, sa divákovi predstaví aj domáci súbor s úspešnou komédiou

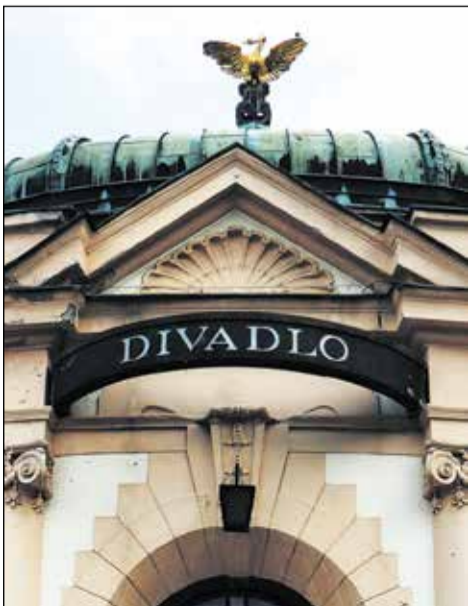
Charlyeho teta, na ktorej sa budete môcť pobaviť 13. septembra. V tohoročnej sezóne bude súbor Spišského divadla, na doskách, ktoré znamenajú svet, reprízovať 6 rozprávkových titulov pre najmladších divákov, 8 produkcií pre dospelákov na hlavnom javisku a 6 štúdioviek v podzemí. Prvým „pôrodom“ v tejto divadelnej sezóne bude Kalinčiakova Reštavrácia, na konci „deviateho mesiaca“ v dňoch 28. a 29. septembra. To predznamenáva, že divadlo v tomto a budúcom roku pripravuje sezónu „Slovenské storochie“ a uvedie postupne, ako premiéry aj Stodolovu Marínu Havranovú, Timravinich Hrdinov a ja sa už veľmi teším na Perinbabu, lebo sa za ňu postaví režisér Palík. Z klebiet už len ostáva pridať, že do súboru prišli z Banskobystrickej divadelnej liahne dve nové tváre, Martin Stolár a Matúš Holly a že divadlo nájde svoju druhú klubovú scénu aj v Košickom Dome umenia. Takže tfuj, tfuj (ako ja hovorím), herci Novoveských divadiel.

Keď som pred vchodom do budovy MÚZEA SPIŠA zaregistroval stojan s pozvánkou na výstavu s názvom „Spiš v dramatických udalos-

tiach 20. toho storochia“, bolo mi jasné, že túto výstavu si nemôžem nechať ujsť. Priznám sa, že storochica vzniku nášho štátu ma až tak nezaujala, lebo to sú dejiny, ktoré som nezažil na vlastnej koži, zato udalosti z augusta 1968 som si chcel, aj sám pre seba, znovuobjaviť a občerstviť v hlbokých časových zákutiach svojej pamäti. Lebo to bola „naša revolúcia“, lepšie povedané revolta proti sovietskym zachvatčikom. Výstava je otvorená (symbolicky) od 21.-teho augusta v horných priestoroch múzea a bude tam prezentovaná do konca januára budúceho roka. V prvej miestnosti sú nainštalované fotografie i priestorové exponáty udalostí vzniku Československej republiky, v druhej miestnosti faktografia i dobové materiály spred päťdesiatich rokov. A popri tradičnom skútri, motocyklových okuliaroch a ženskej móde tu nájdete aj unikátny oblek, ktorý nosil legendárny hrdina tých čias, Alexander Dubček. A ja som sa hľadal na fotografiu pred poštu. Ibaže tá momentka už bola rozmazaná, ako moje spomienky na časy, keď som mal sladkých osemnásť.

Niekedy v decembri minulého roka sme s Albinom a našou mladou kamoškou „šaškovali“ v kostýmoch Mikuláša, čerta a anjela na Zimnej 48. Išla okolo Novoveská stredoškôlka a s údivom zaregistrovala, že za nami je KNÍHKUPECTVO. Jediné, posledné kníhkupectvo na námestí. V malých, skromných priestoroch, ktoré už ani z rýchlika nepripomínajú tie „exkluzívne“ starého pána Ferenca. Pečať doby, kde nie je dôležité vedieť, ale mať. A tak len s malou dušičkou pripomínam, že dobrá literatúra sa tu dá vidieť aj v súčasnosti. Práve začína nový školský rok. Odborná literatúra pre najmenšie deti až po stredoškôlkov, určená pre materské škôlky až k maturantom, učebnice, slovníky, zbierky úloh, pracovné zošity sa tu dajú kúpiť za rozumné ceny. A možno aj vaše deti potom začnú čítať a nebudú vysedať pri hrách na počítačoch, kde skoro vždy ide iba o jedno a to isté (koľko nepriateľov dokážete zabiť za čo najkratšiu dobu). Mladú generáciu už asi od virtuálnej reality „neurveme“. Ale môžeme sa o to aspoň pokúsiť. Napríklad aj cez knihy, ktoré na vás čakajú v regáloch predajni Jarka na Zimnej 48. Michal Buza st.

VARIME PODĽA ABECEDI: ŠARKIN ŠALACIK ZOS ŠĽEPKI

Šarka pohadzala z Mladej Boleslavi, dze še v šedzem dzešatim dzevjatim „loudala“ na rohu Nádražní a Pražské ulice v kvetkovanej minikidľi a potom še v ramci vimenej rekreacije presunula v osem dzešatim roku do Višních Ružbahoch, dze še pre zmenu „korzovala“ pri krateru v kvetkovanih bikinoh. Pre mladše ročníki ľem pridavam, že v tim čaše ešči nebula cudzinka, bo zme žili v spoločnim štace. Aj kedz Češki buli pre nas egzoticki materijal, co še ukazovalo, napríklad pod stanom. A žebi bul toten recept pristupni mladěži najmeňej do puberti, ta to napišem asi tak, že zakľa co s Češkami zme še f spacaku „tetelili“, ta so Slovenkami zme še pod deku „šmajchlovali“. Aľe na druhej strane aj česke slepice, aj slovenske šľepki hodzili na koňec na noc spavac do kurňika. A šňivali o šmecisku, na fterim še špaciruje vičačkani kohut, (co na Čehoch kokrhá a na Slovensko kikirika) a dze něni aňi sekera, aňi klat, aňi lavor s horucu vodu. Bo na šmecisku cesta každej šľepki začina, pošedavaňim na vajcoch pokračuje a v kuhiňi potim konči. Jak naš šalacik od Šarki.

Co do šalacika?

polka (pozor! ňe Polka) šľepki, koreňova žeľehina, cebuľa, kvašna ogurečka, cuker, soľ, mľeti čarni peper, vegeta, horčica, majoneza

Jak na šalacik?

Vihoda toheto receptu je, že budzece mac naraz dva jedla. Fajnu polvečku zos šľepki a za ňu ešči ľepši šalacik. Šarka na začatku vľeci do mešarňi, pokurizuje mešarovi (až še mu virovňaju haki na meso) a ňeha sebe šľepku rozrubac na štiri falatki (bo taki veľki harenc, dze bi vešla cala, doma ňema). Uvari „klasickou slepiči“, vicaňne mesko na denko a jak vichladňe, obere od kosci a aj zos skurku nareže na male falatki. Daftere skurku rucaju psovi a tak im potim hodzi po dome „zdravi Dunčo“ a im hodzi po rozume „Zdravý Spůsob Výživy“. Pokrok ňezastaviš, ce fras trime. Akurat, že Dunčo kruci s hvostom, bo mu šmakuje a ja s hlavu, dze nas nakoňec došikuje tota „ZSV ečka“. Ohabme skurkove filozoficke debati, pokukajme na Šarku, jak to robi daľej. Ku kuskom šľepki nareže na kocečki aj koreňovu žeľehinu v pomere pejc ku štírom, ku trom a ku dvom, mam na mišľi murnu ku zeleru, ku ka-

relabiku a ku petruške. Prida aj dva kvašne ogurečki, co tjež narezala na male koľeska, das polku narezanej cebuľi, lapi ložku a vidľičku a poradňe pomješa. Zakľa sebe mesko a žeľehinka hľedaju v misečke svojo spravne mesco, mi možeme na hviľečku porečovac o tim, jak rozoznace Češku od Slovenki. Ta jednoduhu. Treba položiť zakladnu otazku: „Ši tu ľem tak, abo ce virucili na kire?“ Slovenka, dajme temu Števa, ňerozumi aňi jedno slovo a tak odpoveda: „Neotravuj, cudzincov neberiem!“ Češka, dajme temu Šarka, tjež ňerozumi aňi jedno slovo, aľe odpoveda:

„Cos to říkal, vole?“

A tak sami vidzice, že zakľa co Slovenka vas poslala do ceplich krajín z voleja, Češka najsamperfši urobi „prieskum trhu“ a potim... vas tjež pošle do ešči ceplejšich krajín. Ešči, že še zos Šarku poznám od osem dzešateho roku a tak mozem zostac a počekac na jej famozni šalacik zos šľepki. Do pripravenej zmeski pridá dzjefče vodičku z kvašneho octu a sladkeho cukru (a tu treba skušac pomer, až kim še

Bo jak (h)vari klasik:

V PRAZE SE POVÍDÁ, V PRESBURGU SA RÍKÁ

V NOVEJŠI ŠE REČUJE

A AJ TAK ŠE MEDZI NAMI EŠČI FURT NIČ ňEPSUJE JAK AĽE ZAČŇEME PO FRAU MERKEL ŠPRECHOVAC BUDZEME ZA PARU ROČKI LITOVAC AJ BANOVAC

ňeprestaňece škeric, jak daftere našo polťitici), s ložku naloží majonezu, priruci das pol malej ložečki horčice, zaš zamješa, popepri, povegetuje a už može vegetovac, bo šalacik je zrobeni. Ľem še ňešme hľedkaj jesc, bo teraz muši najmeňej hodzinu odľežec, žebi še v misečke spojili šicke šmaki meska, žeľehinki a ostatneho do jednej fajnej zmeski, co še da na stol podavac, jak najľepše studzene jedlo česko-slovenskej kuhiňi. Šak kebi ho

servirovali sudruhoh Klausovi a Mečjarovi, dvacateho pjateho augusta dzevedzešat dva, na zahradze vo vile Tugendhat pri Brňe, ta bi še obidvome dobre načapali a aňi vof šňe bi ich ňenapadlo rozdzefovac fungujuci štat. Aľe ňemajme im to za zle, hladne ľudze furt mišľja žaludkom, ňe s hlavu. A to je aj odkaz pre nas ostatnich. Skorej, jak še do dačeho pušćice, poradňe še najedzce. Bruh budze trovic a hlava rozmišľac.

Michal Buza st.

križovka

ISAC NEWTON

(anglický fyzik, matematik a astronóm, 1642 – 1727)

O Britskej Kráľovskej Akadémii, ktorá sa do tých čias vyznačovala ako „teoretická“: „Každý program musí mať svoje krédo, aj keď (TAJNÍČKA 1 – 5).“

Autor križovky: Albin Medúz

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				
K																				

Vodorovne:

A: Obvodná Vojenská Nemocnica, skr. - ochrnutie, zrútenie sa – predložka – saje – spor, básnický. **B:** smútok, básnický – ja, po latinsky – vytepáva – podarúnok – v tejto chvíli. **C:** benátsky maliar (1488 – 1576) - TAJNÍČKA 5 – zoskupenia ľudi s konkrétnym pracovným účelom. **D:** Organizácia Spojených Národov, skr. - odpočívaj v posteli – orgán zraku – jestvujem – opatrne pije – zavíjal. **E:** osobné zámeno – lekár liečiaci netradične – semita – časť trávy – ukazovacie zámeno. **F:** strunový hudobný nástroj – donášaj – ulica, skr. - napínala – prejavil lásku perami. **G:** žltohnedá farba – pokaz – prijal, zriedkavo – jeden zo zmyslov – priehradý. **H:** tunelujú, národnostne – zadupem do zeme – zriedkavé mužské meno. **I:** značka kozmetiky – a teraz, po česky – TAJNÍČKA 1 – vychudnuté – koniec boxerského zápasu. **J:** občas zbil – značka elektrosprebičov – druhové označenie mäsa – teda – zaradom, národnostne. **K:** hanbite sa, zdráhate – prudký rastlinný jed na potieranie šípov – jemne.

Zvisle:

1: výraz pri stávke – kyslá pochutina – alebo, básnický. **2:** vlač – meter kubický. **3:** TAJNÍČKA 2. **4:** kus, skr. - Island, skr. - Bretagne, kraj vo Francúzsku, fonetický. **5:** odkvap, po česky – oáza, po arabsky – Eleonóra, domácky. **6:** OPZ okresu Levoča – TAJNÍČKA 4 – a, po latinsky. **7:** pán, v Ázii – majúca vlastnosť lane – jestvujete. **8:** vokaliz. predložka – lej sa – dopravný prostriedok. **9:** kanál – číselný hlavolam. **10:** ozdobuj – priprav jedlo. **11:** omotala opaskom – ničí zašité. **12:** nepoužívaj zobák – voľná príroda. **13:** prvý muž – roň slzy – minie, po česky. **14:** vysávať – štart, po česky – počuť, nárečovo. **15:** plošná miera – TAJNÍČKA 3 – jestvuj. **16:** operenec – strana – ovocná šľava. **17:** autres (druhí), skr. práv. výrazu – tanečná zábava – bol v zhode. **18:** odpichovač. **19:** zvláštnosť – kraj na Slovensku. **20:** útočisko, útulok – masť tekutina – značka pracieho prostriedku.

Pomôcky: AGA, BRETAŇ, EGO, ET, KURARE, LELA, PLENÉR, ŠOROM, TEKOV, TIMOTEJ, TIZIAN.

Z NOVÉHO LaborARToria PADÁ ĽUĎOM SÁNKA

ZMENŠIA VÁS NA VEĽKOSŤ ŠKREČKA

Ľudí, ktorí navštívia nové LaborARTorium, na poschodí supermarketu Coop Tempo, zmenšia na veľkosť škrečka, ktorý žije v akváriu. Návštevníci si tak skúsia, ako žijú skutoční škrečkovia.

Peter Piroch- majiteľ tejto neobyčajnej prevádzky v metropole Spiša prezrádza, ako na tento experiment. „Mame zmenšovač, ktorý zapneme, keď sa ľudia odmerajú na metri pred vstupom do zmenšovača. Keď vyjdú zo zmenšovača, už sú zmenšení. V akváriu sa môžu znovu premerať na metri, ale už v centimetroch. Po návrate z akvária, cez zapnutý zmenšovač, sa všetci návštevníci preveria na metri, či sme ich dostali do pôvodných rozmerov. Od žien už boli požiadavky, či im nevieme kúsok pridať, alebo odobrať. Toto sme zatiaľ nedokázali,“ úsmevne rozprával.

Je čarovné, že deti veria tomu, že ich skutočne zmenšia do akvária, pri ktorom stoja na recepcii. „Od toho momentu to všetko ide. Najťažšie je prežiť prvú návštevu dieťaťa a jeho čistú pozitívnu reakciu.“ Návštevníci LaborARToria zažijú so svojimi deťmi veľa zábavy. Táto atrakcia nie je obmedzená vekom. Zmenšovanie, pomery a rôzne reality veľkosti pripravujú aj pre škôlky a školy. Podob-

né LaborARTorium plánujú otvoriť jej majiteľia aj v Luxemburgu. Hnacím motorom pre nich bolo, otvoriť si v Spišskej Novej Vsi takúto nezvyčajnú prevádzku preto, že chceli vytvoriť niečo nové, čo tu nikto ešte neurobil.

-sim-

FLORBAL NA NAJVYŠŠEJ SLOVENSKEJ ÚROVNI UVIDÍME NA SPIŠI AJ V SEZÓNE 2018/19

Extraligových tímov je na Spiši už ako šafranu. Florbal však v Spišskej Novej Vsi zakorenil silno, a tak aj v sezóne 2018/19 uvidíme v akcii ženský aj mužský tím v elitných slovenských súťažiach. „Kométy“ aj „mladé šípy“ už naplno v príprave zarezávajú, tešiac sa na to, že v septembri to opäť pri Hornáde extraligovo vybuchne.

Juniori túžia po extralige, „mladé šípy“ chcú vystreliť do vyraďovačky

Ako prví sa do akcie dostanú muži. 8. septembra privíta FbC Young Arrows na domácej palubovke Nižnú a Spišiáci chcú byť v extralige konkurencieschopní. „Určite nás nečaká ľahký ročník. Zopár chlapcov ukončilo činnosť, a tak sme museli siahnuť do našich mládežníckych zdrojov. Tím sme teda doplnili mladou krvou, verím, že to na palubovke bude cítiť. Cieľom A – čka bude udržať extraligu aj pre ďalšiu sezónu, smelšie plány hovoria aj o play – off, určite sa pobijeme o čo najlepší výsledok. Sme veľmi hrdí na našu mládež, tá bude hrať v regionálnych súťažiach a verím, že výsledky budú čo najlepšie. Radi by sme vybojovali juniorskú extraligu, to by malo byť našou prioritou. Dúfam, že nás v ešte väčšom počte príde povzbudiť fanúšikovia, chceme im pripraviť čo najviac pekných chvíľ,“ skonštatoval sekretár klubu Tomáš Gavin. Ôsmy tím z minulej sezóny povedie s kapitánskou páskou na ruke dlhoročná opora Libor Koczka. Ten bude dočasne aj šéfovať lavičke „mladých šíпов“. „V kabíne hovoríme o play – off, určite tam chceme byť. Tím ostal v podstate pohromade, kvôli zdravotným problémom skončil Peter Hanzely. Zmena nastane aj na brankárskom poste, Erika Ondova vystrieda na poste gólmanskej jednotky Marcel Bendík. Teší nás, že na hosťovaní ostávajú z Košíc Kalafut a Pavlák, šancu určite dostanú juniory,“ doplnil Koczka.

Kométy budú žiariť na slovenskom nebi naďalej, dorastenky chcú titul, A – čko prvú štvorku

„Mladé šípy“ určite nečaká ružová prechádzka extraligovým sadom. A poriadnu fušku majú pred sebou aj ženské „kométy“. Tie pred dvoma rokmi vystrelili až na úplný vrchol, no po majstrovskej sezóne 2016/17 prišlo k povestnému boleniu brucha. Najproduktívnejšie hráčky tímu nabrali spolu s úspešným trénerom Štefanom Gregom český extraligový

kurz, a tak na Spiši museli poriadne ubrať zo svojich ambícií. Napriek tomu však minulé sezónu odohrali Spiššiaci so čťou, v pohode sa prebojovali do play – off a napokon obsadili solídne šieste miesto. Tím vygeneroval nové líderky, do herného systému sa zapracovali nové hráčky, a tak by mohla byť nová sezóna opäť radostnejšia. Navyše môžu Spiššiaci čerpať zo svojich úspešných mládežníckych zdrojov, veď juniorky, dorastenky i staršie žiačky skončili v ostatnej sezóne na bronzových stupienkoch. Dievčatá odpálili prípravu v auguste, bola zameraná hlavne na kondičnú prípravu. Tím povedie externe z českej Ostravy Jozef Grega, na lavičke ostáva trénerom Vladimír Koňak a ich myšlienky sa bude na palubovke snažiť zhmotniť tím pod vedením kapitánky Barbory Kocúrovej. „Kvôli študijným povinnostiam naše družstvo pred sezónou opustili nejaké hráčky. Líderkami tímu ostávajú ženské reprezentantky SR Barbora Kocúrová, Klára Grossová, Katarína Marcinková a

reprezentantky SR v mládežníckych kategóriách Sára Adamcová, Anna Bajtošová, Mária Becková, brankárka Nina Vartovníková, ako aj hosťujúca Katarína Talpašová. Doplnia ich staršie či mladšie členky tímu, skoro všetky z našej liahne. Nové hráčky k nám neprestupujú. V ženskej kategórii by sme radi skončili v základnej časti do štvrtého miesta kvôli lepšej východiskovej pozícii do play off. Juniorky chcú určite zabojsť o medaily a veľké plány majú dorastenky, ktoré sa v tohtoročnej zostave určite popasujú o titul. Aj my veríme, že nás opäť príde povzbudiť čo najväčší počet fanúšikov, určite môžem sľúbiť, že dievčatá nechajú na palubovke všetko,“ predstavil predsezónne vízie tréner A – tímu Vladimír Koňak.

Oliver Buza
foto: internet

Jozef Lučenič si splnil sen a dojazd Petra Sagana v Paríži si vychutnal zo sedla svojho bicykla

Ľudské hranice nepoznajú obmedzenia. Dve čísla dozadu sme vám sprostredkovali titánsky výkon Ivon Vaľovej, ktorá ako jediná žena v širom okolí dokázala zložiť nástrahy brutálnej 333 extreme. Ku cyklistike sa opäť vrátíme a priblížime vám „šialenstvo“, ktoré na ležadlovom bicykli predviedol ďalší Spišiak – Jozef Lučenič.

Keď je každý deň strávený v sedle zážitkom. Lučeniča nezastavil ani zúrivy bezdomovec

Najprv v skratke. Hrdina nášho príbehu si do svojho špeciálne upraveného bicykla s 30 kilovou batožinou sadol 15. júla 2018. Cez Slovensko, Rakúsko, Nemecko a Francúzsko dorazil až do Paríža, kde si vychutnal dojazd Petra Sagana na Elyzejských poliach a potom sa cez Nemecko a Českú republiku vrátil 12. augusta späť až do Novoveskej Huty, kde býva. Dohromady prešiel tento 61 ročný cyklovezmar 4 300 km, zodral 5 sad predných plášťov a hlavne zažil množstvo dobrodružstiev, ktoré sa mu vpálili do pamäte navždy. Jeho nevedný cyklo príbeh začal pred polstoročím v miestnom klube v Spišskej Novej Vsi. „Ako dorastenec som patrila do širšej československej špičky, po vojenčine šlo bicyklovanie na vrcholovej úrovni trochu bokom. Stále som sa mu aktívne venoval, pretože tento šport je jednoducho môj druhý život. Vypípl som ako tréner slovenskú reprezentantku Alenu Barillovú, ktorá sa dokonca predstavila na slávnom Giro d'Italia. Neskôr sa pridružili zdravotné problémy s chrbtom, kvôli ktorým som mal dlhšiu pauzu. Napokon som si zaobstaral ležadlový bicykel, ktorý tieto problémy úplne minimalizuje. Medzitým som sa venoval aj in line korčuľovaniu, zúčastnil som sa aj slávnej dvadsaťtyrhodinovky na známom okruhu Le Mans. Bolo to úchvatné predstavenie, pred osemdesiatistisícou kulisou korčuľovali šesťčlenné tímy kopírujúce formát známych automobilových pretekov. Stále ma to však ťahalo k bicyklu a keď som objavil jeho ležadlovú formu, bolo rozhodnuté.“ Lučenič pôvodne Paríž vo svojom programe nemal. „Chcel som ísť do Ruska, prejsť až do Odesy a natočiť nejakých 3 000 km, no politická situácia na Ukrajine ma donútila prehodnotiť tieto plány. Potom mi v hlave skrsla myšlienka, že navštívim Paríž a pozriem si Sagana pod Víťazným oblúkom, čo sa mi napokon aj podarilo.“ Ako isto tušíte bez tréningu by túto záťaž ani bývalý vrcholový športovec nezvládol. „Niekoľkokrát som sa bol „prejsť“ okolo Dunaja. Absolvoval som trasu Passau – Bratislava, potom Passau – Bratislava a späť a napokon som si dal dvadsaťtyrhodinovku po toku Dunaja. Tie trasy pozdĺž tohto riečného giganta sú naozaj nádherné. V minulom roku som sa bicyklom vrátil zo Švajčiarska, kde pracovala synova priateľka. K tomuto zážitku sa viaže aj jedna trpká - úsmevná príhoda. Pred švajčiarskou trasou ma postihol srdcový infarkt. Po návrate z nej som bol na kontrole a doktor sa ma pýtal, ako sa mám a či už pomaly aspoň vyjdem na záhradku. Keď som mu povedal, čo som absolvoval, skoro spadol z nôh, no skonštatoval, že ak toto srdce vydržalo, mám v tom pokračovať. A tak som sa rozhodol pre Paríž,“ opisuje svoje rozhodnutie nevedný muž, ktorý má okrem tohto infarktu v zdravotnej karte zapísané ešte jedno zlyhanie srdca. Na parížske dobrodružstvo sa vydal 15. júla. Cestou stretol stovky ľudí, každý deň na bicykli bol pre neho nezabudnuteľný. „Viete, ono to celé bolo fascinujúce. Dodnes si pamätám a budem si pamätať každý jeden deň na trase. Z každej strany dostávam otázku, čo bolo to naj. Úprimne? Naj bolo všetko. Každá minúta, každé šliapnutie do pedálu. Úchvatný bol pohľad na Dunaj kdesi za hranicami, keď som sa vymotkal z rakúskych dedínok a v rannom opare som zbadal 300 metrov širokú masu vody. To všetko sa zapisuje do dušičky, do srdiečka a tam to už

„Z každej strany dostávam otázku, čo bolo to naj. Úprimne? Naj bolo všetko. Každá minúta, každé šliapnutie do pedálu...“

navyky ostane. Prespával som na autobusových zastávkach, na miestach, kde som si mohol postaviť stan. So spaním mám aj jednu dramatickú príhodu. Okolo Linzu je jedna veľká prírodná vodná plocha, kde som si dopredu naplánoval spaciú zastávku. Rozložil som si môj dočasný prilytok a snažil sa zaspáť, no stále som počul, ako sa okolo môjho stanu niekto motá. Na piatykrát, čo som vyšiel von, som zbadal bezdomovca, ktorému som, samozrejme nevedomky, obsadil „flek“. Zjavne mu to vadilo, pretože na mňa dokonca vytiahol nôž, no napokon sme sa aj napriek rečovej bariére nejako dohodovorili. Toto však bol asi jediný negatívny zážitok, zväčša som sa stretával s úprimnými ľuďmi, ktorí mi chceli pomôcť. Dvakrát mi v Nemecku ponúkli miestni nocľah, už tá samotná solidarita, že vám niekto cudzí chce pomôcť, čo i len fľašou vody, je veľkým zážitkom. Inak som prespával pod mostami, na zastávkach, častokrát len na karimatke, dnes sú

tieto materiály veľmi kvalitné. Aj strava je dnes už na vysokej úrovni v týchto podmienkach, v špecializovaných obchodoch nájdete vhodné jedlo na takéto účely. Schudol som 9 kil, denný výdaj okolo 8 000 kalórií bolo cítiť. Nedám dopustiť na pivo, ktoré doma vôbec nepijem, no na tejto trase som si ho doprial. Zlatistý mok obsahuje veľa minerálov, stopových prvkov, určite mi dobre padlo. Mal som aj špeciálne prípravky na regeneráciu svalov, v tomto smere som bol pripravený dobre.“ Cesta ubiehala napriek horúčavám Jozefovi výborne, i keď dve-sto kilometrové denné porcie dali v tridsať a viac stupňových teplotách telu zabráť. „Je pravdou, že teplo bolo trochu problematické. Denne som do seba vliadol asi 15 litrov tekutín, toto som si musel strážiť. Čo sa týka smeru, išiel som podľa navigácie a sem – tam som aj poblúdil. Natočil som asi 400 „bludných“ kilometrov. Profil trate bol hlavne pri rakúsko – nemeckých hraniciach dosť hornatý.“

Taký Grajnár som absolvoval viac ako dvadsaťkrát. Nevyspytateľné sú hlavne cestičky na francúzske vidieku, tam je to krátko prudko dole a hneď krátko prudko hore. Nevýhodou tohto biku je, že v stúpaniach sa naň nedá postaviť, náročné sú aj zjazdy, pretože tento stroj má v podstate nápravu a chvíľu trvá, kým sa s ním zžijete. Ale v sumáre môžem povedať, že cesta ubehla v pohode,“ dodal.

V Paríži o tri dni skôr ako Sagan, v pláne je juh Európy

Do Paríža dorazil Lučenič o tri dni skôr ako celý cirkus s názvom Tour de France. Aj preto, že sa mu cestou vyhýbali technické problémy. „Prekvapila ma len spotreba predných pneumatík. Aj vďaka hrubému asfaltu, ktorý pokrýva prevažnú časť francúzskych vidieckych ciest, som zodral 5 sad predných gúm. Aj k tomuto sa viaže jedna príhoda. Keďže mi zásoby náhradných pneumatík dochádzali, navštívil som špecializovanú predajňu vo Francúzsku. Na moje prekvapenie náhrady nemali, no všimol som si, že majú bicykle totožné s mojím, a tak som predajcu poprosil, aby mi predal pneumatiky z nich, o čom on nechcel ani počuť. To ma dosť zarazilo, dovtedy som sa stretával zväčša s ústretovými reakciami. Pod Víťazným oblúkom sa mi roztrhla reťaz, no vďaka rýchlospojke som to vyriešil za dve minúty.“ Víťazného šprintu Petra Sagana sa nedočkal. Tourminátor, ktorého limitovali škaredé zranenia z pádu v jednej z pyrenejských etapách, skončil ôsmi. Jozefovi to však vôbec neprekážalo. „Vôbec si neuvedomujeme, čo v osobe Petra Sagana Slovensko má. Dovolím si tvrdiť, že takýto cyklista sa rodí raz za sto rokov, na Slovensku by sme ho mali nosiť na rukách. Preto ma zarazili reakcie niektorých fanúšikov, ktorým sa ôsme miesto v záverečnej etape máliť, ako aj mediálne šialenstvo, ktoré sa na Petrovu adresu po jeho medializovanom rozchode s manželkou spustilo. Našťastie zväčša som sa stretol s ozajstnými fanúšikmi, zaujal ma plný autobus zo Sabinova, ktorý prišiel nášho majstra sveta podporiť. Spolu sme si vychutnali dojazd, i keď bezpečnostné opatrenia boli pri Víťaznom oblúku extrémne. Musím sa priznať, že tu som aj trochu využil podobnosť môjho bicykla s tým pre zdravotne postihnutých, čím som obmäčtil jednu z kontrol. Každopádne dojazd som si s nadšením pozrel a mohol som s pocitom dobre vykonanej práce nabráť smer – Novoveská Huta.“ Tá ubehla vcelku bezproblémovo, i keď jednu negatívnu skúsenosť z nej predsa len Jozef má. „Je ozaj neuveriteľné, ako rozdielne reagujú šoféri na západ od českých hraníc a ako tí, československí. Kým v Rakúsku, Nemecku či Francúzsku to boli výhradne priateľské blikania či trúbenia, v Čechách a na Slovensku to bola zväčša agresívna jazda šoférov. Sám som šofér a uznávam, že niektorí cyklisti by mali zlepšiť svoje správanie na ceste, no určite si zaslúžia na ceste miesto a rešpekt,“ skonštatoval. Do Novoveskej Huty dorazil náš dialľový cyklista šťastne a už teraz sprádza plány na ďalšiu obdivuhodnú tour. „Ak mi to dovolí zdravie, tak by som chcel na budúci rok prejsť veľkú časť Slovinska. Vraj je to krásne krajina, túžim ju spoznať. Verím, že sa mi to podarí a že mi moja milovaná cyklistika bude robiť spoločnosť ešte dlhú dobu,“ dodal na záver Spišiak, ktorý si Saganov príchod do mekky cyklistiky, pod Víťazným oblúkom, prišiel pozrieť na bicykli. Klobúk dole pán Jozef Lučenič.

Oliver Buza